

GAZETA TRANSILVANIEI

On.

Biblioteca Universității
SIBIU

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.

2) REGELE FERDINAND Nr. 12 Tr. 1513
pentru anul lei 300 Autorității și Societății lei 600
și reclame după tarif.

(2 exempl.)

Anul 105

Nr. 59 Inreg. Trib. Brașov S. II No. G. II. 71/942

2 August 1942

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV

Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
unui comitet de redacție.

Atelierele tipografiei „Astra” Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA

1838

GHLBARIȚIU

ȘI SFINȚIT DE LUPTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU

MUREȘ

Trecute

suferințe

de V. Branisce

Ți se întâmplă uneori să întâlnești
în cale oameni șovăitori. Să ascuți comen-
tariul fanteziste, temeri nejustificate.

Cel mai bun leac pentru acești bol-
navi este reînvierea unor trecute vremi
și amintirea unor trecute suferințe. Nu-
mai când urmărești istovitoare încercări
ale trecutului, — menite parcă să ne
distrugă cu dinadinsul — îți dai seama
că crice teamă orice frică este de prisos,
atâta timp cât cauza pe care o susții
este dreaptă și nu se mărginește la sa-
tisfacerea unor interese meschine, ci îm-
brățișează un interes obștesc.

Stau unii și clatină din cap cu în-
doială când vorbesc despre colosul mos-
covit! Ei bine, istoria noastră nu se în-
crucișează astăzi pentru întâia dată cu
interesele lor. Și au fost vremuri când ei
stăteau mult mai bine decât astăzi. Au
fost vremuri când țărișoarele române e-
rau la cheremul lor, înglobate în sfera
lor de interese. Ei, și...? Din tot ce-au
încercat și înfăptuit nimic n'a putut opri
din mers evoluția — înceată, ce este
drept, dar sănătoasă — a destinului ro-
mânesc.

Este destul să ne întoarcem la anii
ce-au urmat după înfrângerea revoluției
din 1848. În timpul ocupației străine,
când reacția țaristă suprimase și ultima
libertate, libertatea gândirii, sigur că mulți
plecau desnădăjduiți capul, crezând că
totul s'a sfârșit.

Dar, în ciuda jugului celui mai ti-
ran a ieșit biruitoare dreptatea româ-
nească, care s'a realizat cu un ceas mai
curând, tocmai pentru că fusese amenin-
țată cu desființarea.

Din aceste frământări s'a zămislit
Unirea dela 1859.

La ce vârstă au ajuns u- nele personalități istorice.

În vremurile vechi unii oameni
celebri au ajuns la o vârstă foarte
înaintată. Astfel faimosul Metusalem a
trăit, după cum se spune, 900 ani.
Multe personaje din biblie s'au bucurat
de o viață lungă, astfel Avraam a
ajuns la vârsta de 175 ani, Isaac la
180 ani, Iacob la 145 ani, Ismail la 135
ani, Sara la 127 ani, Moise la 120 ani,
Iosif și Iosua la 110 ani și Elias la
100 ani. Dintre vechii greci, se spune
despre Epimenedes că a trăit 157 ani,
Democritos 109 ani, Leonti Gorgias
108 ani, Diogenes și Zebo 90 ani,
Plato 81 ani, Solon, Anacreon, Sofocle
și Pindar 80 ani. La Romani, Valerius,
Corvinus și Orbilius au trecut de 100
ani, Terenția, soția lui Cicero, a trăit
103 ani, actrița Luceia mai juca la
vârsta de 112 ani pe scenă, iar Livia,
soția lui August, a murit la 90 ani. Tot
90 de ani au trăit Fabius și Cato. Un
pescar englez, Jenkius, a murit la vârsta
de 169 ani, iar scoțianul Kentingera la
vârsta de 180 ani.

Economie dirijată

de Dr. N. Căliman

Nu vom face aici economie diri-
jată înaltă. La aceasta noi nu ne pri-
cepem prea mult. O lăsăm în grija ma-
rilor economiști.

Ceea ce știm însă noi este, că as-
tăzi nu mai poate face fiecare om ceea
ce vrea și după cum îl taie capul. In-
dividul nu mai este răspunzător numai
pentru sine. Fiecare poartă și o răspun-
dere pentru comunitate, pentru națiune,
fiindcă fiecare individ este numai o
cărămidă în marele edificiu al națiunii.

Cu această conștiință de confun-
dare a individului cu comunitatea, cu
națiunea, facem noi aici puțină econo-
mie dirijată pe înțelesul tuturor.

Mergeam în una din Duminecile
trecute pe cărarea unui câmp, aurit de
Dumnezeu cu holde bogate. Lanuri de
grâu cât vedeai cu ochii.

Cei mari aveam bucuria orașanu-
lui, care poate respira o Duminecă ae-
rul câmpului. Dar aveam în noi și bu-
curia, rămasă din strămoși. Bucuria pe
care o are țaranul, când vede câmpul
în mare belșug.

Copiii lor, toți orașeni, nu le mai
încăpea în piele bucuria macilor și a
albăstrelelor. Alergau printre lanuri, fără
să intre în ele. Se opreau în fața lor,
ca în fața unui lucru sfânt. Și cel mai
mic dintre ei avea conștiința că grăul
este sfânta pâine și azi nu se calcă și
nu este iertat să se piardă nicio fă-
rămitură de pâine.

Cei mari în voinșia noastră făceam
și socoteli economice. Număram boabe
le spicelor de grâu. În câte un lan
spicul avea 32—40 boabe. În lanul ve-
cin spicul avea numai 8 boabe piper-
nicite. Câte un lan era galben ca aurul
și spicele din el râdeau soarelui cu bu-
curie și-și ridicau capul în sus cu mân-
drie. În lanul vecin spicele stăteau triste,
cu capul plecat către pământ. Polomida

și neghina crescuseră atât de multă și
de mare, încât bietele spice, sărace în
boabe, nu-și mai puteau scoate capul,
ca să privească și ele soarele cu mân-
drie, cum făceau cele din lanul vecin.

Ne dădeam cu socoteala cam cât
duce hectarul lanului cel blagoslovit
de mâna omului și de Dumnezeu, și
cât cel părăsit de mâna omului.

Și socoteala ieșia foarte rea pentru
lanurile care n'au prea simțit în ele
mâna omului harnic și priceput.

Și aici venim la economia dirijată.
Pământul, în timpurile noastre nu
mai poate fi considerat că este numai
al aceluia, care-l are intabulat în cartea
funduară. Este în primul rând al na-
țiunii. Națiunea vrea ca din pământul
său să scoată cât mai mult, ca astfel
să-și poată hrăni pe toți fiii săi cât mai
bine. Fiindcă neghina și polomida nu
poate fi hrană nici pentru copiii celor
slabi și nepricepuți, care n'au știut
semăna grâu ales, și la timpul potrivit nu
și-au știut pleca spatele și nu și-au
înțepat mâinile cu plivirea buruienilor
din lanurile lor. Copiii lor tot fii ai
aceleiași națiuni sunt, și ei trebuie să
fie bine hrăniți.

Cu ce drept produc unii numai
polomidă și neghină în același pământ,
dat de D-zeu, și încredințat lor de na-
țiune, în care alții produc grâu ca aurul
spre binele lor și întărirea comunității
naționale?

Fiindcă poate exista numai un
singur drept. Acela al muncii în inte-
resul națiunii. Și nu poate fi îngăduită
libertatea, ca tu individ, prin lipsa ta
de grijă, de muncă și harnicie să risi-
pești un bun al națiunii și să-ți bați
joc de el.

De aceea n'ar strica de loc și ar

Continuare în pagina 3-a

Starea Românilor subt Corvini

de A. A. Mureșlan

Exagerările unor istorici străini care
s'au năzuit să exploateze mărețele fapte
vitejești și culturale ale Corvinilor în
folosul ideii, pe atunci inexistente, a
statelor „naționale”, au influențat
în mod defavorabil și pe unii din
istoricii români, făcându-i să se îndo-
iască de dragostea și de atașamentul
lor față de neamul românesc, și să-
considere, în înțelesul modern al cu-
vântului, drept „reneați” ai lui.

Pentru dovedirea inexactității a-
cestei păreri ar fi de ajuns să cităm,
între multele mărturii contimporane,
numai pe acelea ale învățatului uma-
nist și istoric Aenea Silviu Piccolomini
și a cavalerului Curgund Wawrik.

Postul secretar al împăratului ro-
mano-german Frideric III, devenit și
Papă subt numele de Piu II, spune lă-
murit că „Iancu Huniade a mărit nu
atât gloria Ungurilor, cât pe aceea a Ro-
mânilor dintre care s'a născut”. Iar al
doilea, care a cunoscut personal pe Hu-
niade și a colaborat cu el în luptele
cu Turcii, de la Dunăre, în calitate de
comandant al flotei trimise de ducele
Burgundiei în ajutorul creștinilor, îl nu-
mește în memoriile sale chiar „Capitan
al Românilor” (Capitaine des Valaques).

Nici acuzația de „tiranie” adusă
de unii istorici atât lui Iancu cât și lui
Matei nu trebuie interpretată, decât prin
prizma vremurilor de atunci. Nu ne aflăm
în epoca „Principelui” lui Macchiavelli,
în care asprimea și „tirania” domni-
rilor se considera chiar drept o „vir-
tute”, impusă de interesele superioare
naționale și de stat, și de moravurile
„barbare” și starea înapoiată a popo-
rului de atunci? N'a fost și Ștefan cel
Mare, după vorbele cronicarului, „iute

— Continuare în pag. 3 —

FOILETONUL „GAZETEI TRANSILVANIEI”

Crucea dela Sofiewka

In anticamera frontului

de Lt. rez. Ion Colan

În apusul de văpaie al soare-
lui Crimeii — ireală carte poștală
din alte timpuri — nu se aude
decât duduul bolnav, astmatic, al
motoarelor Ratta. Sunt, dar nu se
văd. Pot fi multe, undeva, acolo
sus, mult prea sus însă pentru cât
ochii pot cuprinde.

Prima bombă a isbit înfundat
în apropierea liniei ferate care duce
la Islam-Terek, venind dela Dzankoi.

Caii — câte n'ar putea po-
vesti caii despre suferințele lor! —

și-au ridicat capetele, ciulind ure-
chile. Au rămas așa, de piatră,
mirați parcă de trăsnetul căzut din
senin. E primul lor contact cu an-
ticamera frontului. Cu timpul se
vor obișnui și ei, și noi. Acum
prea a venit pe neaunțate.

Bombele cad în serii de câte
trei-patru. Geamurile zăgăne ca
de uși trântite de Domnul Director
General. Crăpăturile zidurilor se
cască, răni deschise pe trupuri imo-
biliare.

Un Ivanoska blond ca o lă-
mâie — n'are trei ani — își ma-
nifestă brusc dragostea-i filială
printr'un atașament plin de lacrimi și
sughituri, de sânii veștezi ai mamei.

O bolșevică?
Nu, o simplă mamă.
Ciudat! Și în Crimeea sunt
mame!

Cu pruncul îmbrobodit, Tania
Alexandrovna a rămas împietrită
pe scaunul de lângă cuptor. La fie-
care răbufnătură tresare, îi trage
mai pe cap broboada veche lui
Vania, oftează.

N'are bărbat. Adică a avut,
dar nu mai are. I l-au luat comi-
sarii astă toamnă și i l-au dus
undeva: la Kerchi, în Caucaz, în
Siberia. Ce știe ea unde! Undeva.
Pământul rusesc e așa de fără
margini, că undeva e pretutindeni

INSTANTANEE

„Regrete eterne”

Prin fața geamurilor mele trecut-ai ieri un convoiu funebru. Duceau la locul de veci pe-o tânără fată, ce încă nu împlinise douăzeci de ani.

Se poate oare ceva mai trist, decât să intri în pământ când toate florile ies afară și se întrec în frumusețe, când luna plină împrumută nopților atâtea farmec și nostalgie? Am înțeles destul de bine doliul adânc al celor ce însoțeau de flori, am înțeles durerea rudelor și-a prietenilor, ce încă nu lipseau dela ultima lor îndatorire și nu mă îndoesc de loc că sincer a fost orice suspin și curată fiecare lacrimă. Totuși citind inscripțiile de pe panglicile late ce atârnavă la fiecare cunună și fălăiau în bătaia vântului, scoțând un fâșiit moale de hârtie, mi-a venit să zâmbesc. Ce era scris pe aceste panglici? A ceea ce se scrie totdeauna. Făgăduinți frumoase ce se fac morților și niciodată nu sunt păstrate. „Regrete eterne” era scris. „In veci neuitatei noastre” etc. Am văzut de-atâtea ori, cum ați văzut de sigur și d-voastră, triste cununi cu flori de pânză sau de hârtie, uitate pe careva cruce de mormânt în bătaia vântului și-a ploii. „Regretele” lor „eterne” ce abia se mai desluseau pe panglicile sdrențuite, îți inspirau milă.

Niciodată însă nu m'au impresionat mai mult aceste făgăduinți de vecinice păreri de rău, decât citind inscripția săpată pe unul dintre cele mai frumoase cavouri din cimitirul central al Clujului. Un monument mare de marmoră galbenă e așezat acolo, în cel mai înalt punct, de unde privirea predominant peste marea de cruci de toate formele și mărimile, risipite sub bolțile răcoroase de tei și platani.

Un lanț gros de metal ruginit, tras prin niște pilastri scunzi, înconjură mormântul. Cu litera de aur, mărunte, săpate 'n soclu, e scris un întreg roman. Îți spune că acolo odihnește o tânără fată ce-a fost idolul societății. Frumoasă, inteligentă, talentată (fusese artistă la teatrul din localitate). Moartea ei neașteptată — spune mai departe textul — a rănit inimile tuturor și nu va fi dată uitării de nimeni, iar admiratorii ei o vor jeli etern. Cam așa glăsuia inscripția de pe marmoră.

Urmărind literale de aur, privirea îmi alunecă la urmă asupra petecului de pământ ce ascundea rămășițe atât de dragi și ce văzui? În întregime era acoperit de urzici înalte care purtau sămânță și tindeau cu obrăznicie spre soclu, s'acopere, probabil, minciuna ome-nească.

Ecat. Pitiș

CRONICA LITERARA

de Aurel Marin

N. CARANICA: *Poeme și imnuri*. Colecția Abecedar.

Din familia de spirite a lui Giurgiuca și Beniuc face parte și macedoneanul N. Caranica, azi unul dintre poezii ardeleni de cele mai clare nădejdi.

D-sa cultivă o poezie clasică, încercând cu voluptate cât mai variate ritmuri și ecouri. Evidentă este grija poetului de a-și cizela versul și, prin aceasta, ne aduce aminte de poezia unui D. Anghel sau Al. Macedonsky.

Din ciclul *Priveliști* reținem aceste rânduri calme, de puritate alecsandriană:

Intârzie 'n amiaza nepăsător senină
O amintire gravă de liniște marină,
Stăpână pretutindeni, secretă feerie,
Cu aripi fericite de calm și armonie.
Blânzi munții 'n larg se miră
de ora ei și mute,
In mai adâncul spațiu, dorm unde
nevăzute
Și crengile 'n lumină, închipuind
portaluri,
Ascund sub coaja aspră mărgene
și coraluri.

— Ce-mi spunei voi, întinsuri,
priveliște profundă?

Intreb și clara voce se 'ndoaie
ca o undă.

Intind brațele 'n aer și 'n semne moi
de-mi scapă

Par cătece și grații ca 'ntr'un
adânc de apă.

In zarea liniștită de-apururi
de bulboane

Cresc sunete mai limpezi și
străvezii coloane,

A lumilor uitate împărăție pură
Ingână 'n limbi obscure prin

somnul tău, Natură!

care se prelungesc și în cea de a treia
poemă a ciclului.

D-l N. Caranica e un mare poet,
un poet substanțial, pentru care însă
poezia e un joc cu încântătoare surprize.

Ceva trubaduresc se află în aceste
Poeme și imnuri, un aer de frondă, o
iubire aci carnală, aci desensualizată.

Un tablou viu ne va da o mai
precisă idee:

Deschisă rochia 'n eventai de spumă
Te 'nalță, floare palidă de fum,
Lumini și ape, flacăra și scrum,
Pe falduri mari cu zâmbet se consumă.

Umbrele 'n jurul ochilor, acum
Par catifeaua nopților, postumă,
Necunoscuta mea ești toată brumă,
Iar gândurile tale sunt parfum.

O, păr adânc, păduri tulburătoare,
Vino-mi pe gânduri, încântare brună,
Incet, suav, gingaș învingătoare,

Pe gânduri vechi, pe urme de furtună,
Fanatic noaptea 'n mine să coboare
Să joace 'n cercuri steaua mea nebună.

Unde peste calitățile de mișcare
și substanțialitate, trece ușorul ecou
arghegian al versului ultim din prima
terțină.

Câteva interioruri ne obișnuiesc cu
o atmosferă casnică, intimă, melancolică:

Și 'ntr'un ungher, lucind ascuns,
un ceainic,

Din gușa de aramă și arome,
Mai fumează molatece fantome,
Iar aburul în aer moare tainic.

Din ciclul *Laude* vom trece peste
Cântec, grațios dar și naiv, ca să re-
marcăm rândurile de antologie *Scrise
pe o carte dăruită* care, din nou cu
ecouri argheziene, constituie un triumf
liric, trainic.

Nu putem să nu amintim și de
suava *Ad uxorem* din care versul

Mai blândă-mi pare seara cu umbra
ce visează

se pare că e un îndepărtat ecou din

Mai lungă-mi pare calea, etc.

fără a știrbi prin aceasta armonia ei
specifică.

Notându-și în amănunțime orele
de singurătate ale odăii sale, glosând
pe marginea însemnătății vieții, poetul
ajunge să împartă laudele sale și scum-
pei făpturi sburătoare — deși nu e
făptură! — aeroplanului.

Intrăm apoi în ciclul *Elegiilor*,
unde d-l N. Caranica tânjește după ori-
zonturi depărtate și, poate, un pic de
iubire?

Remarcabil este poemul în proză
Floarea pe care mi-ai întins-o și întâiul
din cele trei *Cântece de toamnă*, în care,
dela preocupări și până la ritm, totul
ne apropie de poezia lui Mihai Beniuc.

Câteva *Imnuri* încheie cartea și
dintre acestea am amintit și altădată
Imn de pe câmpie în largi cadențe, unde
fiorul ciudat al câmpiei ardeleni este
intuit cu surprinzătoare mijloace lirice.

Nu am citat nimic din poezia de
ușor sentimentalism și nici din aceea
de reușit aspect pastelistic.

E de ajuns să subliniem că, în li-
rica Ardealului de azi, cu toată nota
sa romantică, d-l N. Caranica impune
o poezie proprie, dela care se pot aște-
pta încă destule noi convingătoare
pilde de frumusețe.

Tipografia „ASTRA” Brașov

caută

2 mașini de cules Linotyp

PREDICI ÎN PUSTIU

Frâna sentimentelor

La câte izbucniri de ale sentimentelor tale trebuie să mai pui frână?

Întâi de toate pui frână mâinii tale, căci nu e voie să te lași răpit de mânie și violență, căci totdeauna găsești soluții proaste în starea asta. Dar știi că trebuie să trăiești tot cu frâna în mână și când e vorba de gânduri și de sentimente, de bucurie, sau spaimă, sau dragoste?

Dar ce-i sufletul meu — o cioacă ce scapă la vale pe o potecă înghețată, sau skiuri, care coboară un munte, sau o mașină ce coboară repede Feleacul.

Da, da, da. Este o sanie sufletul tău ce trebuie frânată, este o mașină ce coboară prea repede dealul vieții, și seamănă perfect cu skiurile, ce coboară o pantă abruptă.

Ce bazaconie o mai fi și asta? Ce, are și sufletul meu o manivelă de care să trag, ca să-l frânez, sau pot să-i pun și lui piciorul înainte, ca unei săniute ce aleargă prea sălbatic sau bățul în lături ca la skiuri?

Da, are și sufletul tău manivelă de frânat, dar tu habar nu ai. Tu nu știi, că aproape la toate coarziile sufletului tău trebuie să pui surdină, și pe coarda bucuriei prea mari și a supărării și a iubirii și a mâniei și a însuflețirii.

Un sfânt părinte dintr'o navelă a lui Tolstoi, ca să-și frâneze sentimentul ce se naștea în el, când ispita sub forma unei tinere domnițe din aristocrația ru-sească i-a intrat în chilie, și-a retezat un deget cu toporul, cu care-și crăpa lemnele.

Nu ți se cere să-ți retezi și tu degetul dar, — fiindcă nu ești stăpân absolut al voinței tale — e mai bine să fugi din calea ispitei de cu vreme, înainte de a veni cu putere irezistibilă asupra ta.

La tot cazul e bine să înveți să pui frână sentimentelor. Totuși sunt momente în viață când ți se cere să le dai drumul cu impetuoșitatea cu care se rostogolește pârăul de munte pe furtună.

Știi când? În războiu, când dușmanul țării tale trebuie culcat la pământ, căci altfel te nimicește el pe tine. Numai în războiu și numai față de dușmanii țării, încolo, în viața cea de toate zilele, în vreme de pace, se aplică principiul evanghelic: „fericiți cei blânzi”. Cu alte cuvinte, exprimându-ne în cuvintele epocii motomecanice de azi: „fericiți cei ce posed intactă, în stare totdeauna de bună de funcționare, frâna sentimentelor”.

Am văzut ieri pe drumul meu la Spitalul din Stupini o mașină de lux slărămată în șanțul șoselei. Șoferul pierduse frâna în viteza de 80 de km. pe oră.

Bagă de seamă să nu sfârși și tu sufletul tău fiindcă nu ai știut să pui de cu vreme frână sentimentelor tale.

Dr. M. Suciu-Sibianu

și nicăiri. Și de-ar fi numai țâncul de Vania, ar mai încurca-o ea cumva. O bucată de pâine dela căprarul Țânțaru, unt — „că mie nu-mi place untul” — dela frunțașul Moacă Zaharia din Bolovenii Mici, o gamelă de ciorbă dela cazan, „că slavă Domnului, unde mănâncă o companie se mai găsește câte ceva și pentru atâtea nenorocite Tania Alexandrovna”. Dar pe lângă Vania mai sunt vreo patru guri uscate.

*

E atâtea tăcere și-i atât de întuneric — când o fi venit întunericul ăsta? — încât vorbele lui Ion Crăciunescu din Breazova Banatului, subliniind ultimele explozii, au fost obloane deschise casei cu fața spre soare:

— Uite-ai dracului, mă, că nu s'astâmpără!

(Va urma „Poșta pe front”).

Sonnet

M'am întâlnit cu vântul la răscruce
Ducea în poală frunze de castan.
L-am mai văzut — îmi pare — acum un an
Plângând în cimitir lângă o cruce.

L-am întrebat atunci unde se duce
El mi-a răspuns: orice 'ntrebare 'n van!
Și a pornit, plângând, spre un maidan,
Să risipească frunza, s'o usuce.

Tinzându-mi mâna mi-a șoptit: — cu bine!
Așteaptă-mă în toamna viitoare!
Atunci voi sta de vorbă doar cu tine.

Și îl aștept mereu cu 'nfrigurare
Căci știu că vine numai pentru mine...
E prea aproape toamna viitoare!

Dragomir Nichifor

Din literatura germană

In mii de icoane...

După Novalis.

In mii de icoane, Marie,
Văd dulcele-ți chip zugrăvit,
Nici una nu te 'nfățisează
Cum sufletul meu te-a zărit.
De atunci, pentru mine, al lumii
Tumult, ca un vis a pierit,
In suflet port cerul cel veșnic,
Și dulce, de ne'nchipuit.

Sapho Gillet.

Citiți cel mai vechiu ziar

„Gazeta Transilvaniei”

Pentru cititorii noștri

In urma scumpirii hârtiei de tipar și a reglementării prețului de vânzare al ziarelor, suntem nevoiți să facem și noi unele schimbări în prețul de abonament.

Abonamentul anual al *Gazetei Transilvaniei* va fi dela 1 Aprilie 1942 lei 300.— pentru autorități și soc. 600.— pentru țărani 150.—

La aceste sume se mai adaugă timbrele prescrise de lege la eliberarea chitanței de plată.

Toate abonamentele plătite înainte de 1 Aprilie a. c. se consideră integral plătite cu prețul vechiu.

Starea Românilor sub Corvini

de A. A. Mureșianu

— Continuare din pag. 1-a —

„... deși medicul său venețian, vorbea despre el ca despre un „bun și iubit de supușii săi?” „... fost iubirea de popor și „liberalitate” (liberalitas) însușirile, pentru care „... lăuda atât de mult pe Corvini?” Una din cele mai nimerite caractere ale Corvinilor o găsim la istoricul August T. Laurianu. El ne spune „... Huniade a fost „iubitor de umanitate, iubitor de creștinătate, dară și „iubitor de națiunea sa” și că după ajunerea lui la cârma Transilvaniei și Ungariei, „starea Românilor fu mai bună”.

Că „Români din Hunedoara au primit libertățile lor (nobilitate) dela patriotul lor Huniade, pentru vitezele lor în bătăliile cu Turcii” o știm dela primatul Ungariei, Dalmatinul Mucici.

S'au păstrat chiar și urmele unor „rețete-legi, aduse de Corvini pentru curarea sortii supușilor lor români. „... și n'au putut deslința „iobăgia”, care se conformă spiritului vremii de atunci care a existat sub altă formă și în zilele românești, totuși avem cunoștința despre decretul din 1465 al regelui Matei, prin care admitea libera trecere a războaielor de pe o proprietate pe alta la care cetății vor voi”. după ce-și „vor plăti datoriile” și „împreună cu toate averile și averea lor, fără nicio sumă”.

Se cunoaște de asemenea decretul lui Matei Corvin din 1479 prin care se permitea „pe toți preoții români, de le-a greșit din Maramureș, și acum în viitor de plătirea oricărei taxe ordinare și extraordinare, pe care au fost plătiți acum obligați față de camera regală”.

În arhiva „Universității națiunii românești” din Sibiu se păstrează și diploma din 1468 a lui Matei Corvin prin

care „scutește pe Români din teritoriul Sașilor de cinzecimea regală”, adică de darea pe care o plăteau visteriei pentru turmele lor.

Dar alipirea lui Matei către neamul, din care-și trăgea originea, și cu a cărei glorioasă origine s'a mândrit în toată viața sa, a fost nu numai cauza dușmăniei lui de către cea mai mare parte a baronilor și prelaților țării, ci chiar cauza principală a răsvăririi din 1467 a oligarhiei Transilvaniei împotriva lui, răscoală care a provocat și expediția sa de atunci împotriva lui Ștefan cel Mare, care, sprijinea pe răsculați, la îndemnul regelui Cazimir al Poloniei.

Istoricul Barițiu avea deci mare dreptate scriind despre evenimentele dela 1467: „Cauza principală a rebeliunii lor (a oligarhilor străini ai Transilvaniei și ai orașelor săsești) era că regele Matei nu-i mai lăsa să tirănească pe popor așa cumplit, precum fuseseră dedați”.

Despre „imputările” unuia din aceștia, a vicevoevodului Transilvaniei Nicolae Ujlaki, vrășmașul notoriu al Corvinilor, Laurianu ne spune că „nu finură mult timp, căci gloriosul rege Matei mântui pe Români de opresiunea lui și de dijele nedrepte ce trebuia să le plătească clerului catolic”.

Chiar și cronicarul Transilvaniei Heltai, unghur de origine săsească, recunoaște nimicirea nemeritată, după moartea marelui rege de către vrășmașii săi, a operelor și instituțiilor sale și tărirea nerecunoscătoare în noroiu a familiei lui. Căci epoca care a urmat a fost o epocă de decadență nu numai pentru poporul românesc, ci și pentru însuși regatul Ungariei și Șincăi putea, mai târziu, să regrete ca drept, absența virtuților românești dela cârma lui, exclamând: „Nu mai sunt Corvini, nu Dragfi!”

Scrisori către și dela Gh. Barițiu

de Candid C. Mușlea

Într-o scrisoare, primită de Gheorghe la 13 Aprilie 1866, și la care a răspuns la 23 Aprilie, din care însă nu ne-a rămas decât pagina ultimă, Alexandru îi scrie fratelui mai mare:

„... Ca de încheiere îmi iau îndrăzneala de a Vă face atenți preste (la!) condițiunea de ispravnic, ori poate companist, a[!] fratelui Leon: puțintică confidenție, și strictă dare de seamă să Vă fie deviza“...

Din alta, la data 1 Martie 1865, și adresată la Zărnești, sau la Viena, unde Gheorghe era deputat în senatul imperial (în încheiere Alexandru scrie: „... și să te reîntoarce întreg și sănătos în mijlocul iubitei și mult stimatei familii“...), spicim următoarele: „... După ce Mitropolitul și-a pus caru'n piatră ca profesorii căsătorii să nu se suferă în Blaj — deși Excelența Sa, ca fost profesor, fungează¹⁾ astădată ca Arhiepiscop și Mitropolit, deși tot căsătorit are canonic mitropolitan, iar pe alții cu familie, — așa ginerile nostru Popescu dând un adio Blajului, alaltaseară pe la 10 ore din noapte ajuseră (sic!) aicia la noi cu sacu și pacu²⁾. Iustina rămăsese aicia încă din Sărbătorile Crăciunului... Vine însă la mijloc acea împrejurare cumcă ginerile nostru, după cum apare, e născut mai mult pentru știință decât pentru economie, și așa dânsul nice ca cât se află mulțămînt cu oferita-i parohie Jucul-de-Jos, memorabilul loc al nașterii D. Tale, deși aceeași parohie din privința canoniciei porțiuni e de ajuns înzestrată, și iarăși, precum apare, cumcă ambii nu am prea avea aplecare spre purtarea

¹⁾ Funcționează.

²⁾ Pachetul = cu tot bagajul.

unei economii atât de estinse cum e a parohiei Jucul-de-Jos.

Eu în vara trecută pre când pre lângă concurs i se imbia poate stațiunea de director et profesor în Năsăud, l-am îndemnat să concurgă, dar D. Protopop Antoneli — fiind aicia — l-a desfățuit. Urmare (sic!) după aceea că i-a părut rău că nu mi-a primit statul. Adică ginerile nostru până ar veni la iveală una apertură mai favoritoare pentru dânsul, — atarete protopopiat — ar mai petrece pre lângă o catedră undeva, fie în Brașov, ori fie în Năsăud, cu toate însă mai cu aplecare în acesta din urmă, unde ca director și profesor pre lângă stipendiu de 800 fl., ar reieși mai bine decât cu 1000 în Brașov.

Pre cât din interesul nostru, pre atâta și din interesul fratelui Octaviu și a familiei lui, Te rog, iubite frate, a influența la D. Căpitan Bohățel din privința stațiunii mai sus memorată, cu atâta, și prin aceasta s'ar liniști astădată îngrijatele noastre anime. Și când îți rog în această privință frățesca bunățate, îți rog una dată și înțeleapta consultare despre cum ți s'ar împărea mai bine, și mai cu scop, față cu cea de acuma stare a ginerelui nostru.

Dânsul până ar fi ca să poată ocupa stațiunea din Năsăud, ar tunde(?) în anul acesta beneficiile parohiei Jucu, ce pre lângă prinderea de foarte câtă o are la mână, i-ar folosi foarte bine, încât cei 800 fl. ce ar fi să-i câștige în Năsăud, i-ar servi deocamdată de un capitaluț de asigurare. Uitasem a-ți spune cumcă Mitropolitul și Capitulum pentru meritul și diligența documentată ca profesor și actuar gimnazial i-au asigurat 100 fl. în v. a....

Economie dirijată

de Dr. N. Căllman

Continuare din pag. 1-a

fi în interesul națiunii, ca tuturor acelorora, care nu știu îngriji de bunurile națiunii și le risipesc, să li-se aplice ori și ce mijloc de constrângere, prin care să fie siliți ca ei prin munca și grija lor să scoată cât mai mult din bunurile, încredințate lor de națiune.

Constrângerea, la care națiunea

trebuie să aibă tot dreptul, pentru însă-mânțarea de sămânță aleasă, constrângerea pentru îndepărtarea polomidei și neghinei ar putea face să nu mai întâlnim lanuri de polomidă și neghină, ci numai lanuri, îmbogățite de Dumnezeu și mâna harnică și pricepută a omului, cu spice bogate în boabe și hrană pentru națiune.

„Luceafărul” a împlinit 40 de ani

de I. Bozdog

Numărul 7—8 din Iulie—August al revistei „Luceafărul” este o plăcută surpriză, dar și un moment de murtă emoții mai ales pentru cei ce ne-am cunoscut în viață citind și făcându-ne educația din această minunată enciclopedie a spiritualității românești.

„Luceafărul” a răsărit pe cerul românismului din inimele scânteitoare ale tineretului anilor 1900, care nu se putea împăca nici cu starea de umilință în care era afundat neamul, nici cu muribundia și inactivitatea ce l-o impuseeră mulți. Puterea de luptă și dorul de libertate și viață națională a tineretului nu putca concepe și admite pasivismul ca armă de luptă.

Tineretul generos al începutului secolului desrobirii, întregirii și reîntregirii noastre pentru totdeauna, nu și-a pus problema mijloacelor materiale, nici a ajutoarelor și subvențiilor, cu atât mai puțin a remunerării muncii începute, ci sub categoricele porunci ale sufletului românesc a muncii. Din rodul muncii entuziaste s'a format conștiința luptătorului veacului nostru, cu îndrăzneala în acțiune și disprețul față de primejdii.

Numai oamenii căliți în luptă sunt capabili de sacrificii și gata să înfrunte orice riscuri ce i-ar putea întâmpina.

Acesta a fost secretul reușitei luptei lor.

Am citit din doască în doască acest număr jubilar, retrăind clipele emoționante ale tinereții, când sosirea „Luceafărului” era adevărată zi de sărbătoare, când furam peste umerele camarazilor frânturi de fraze ca să ne potolim setea cu o clipă mai curând din tot ce se desprindea din fiecare articol

și din fiecare frază a scriitorilor ce înfruntau și luptau pentru realizarea celui mai frumos vis al tuturor Românilor.

Am regăsit în acest număr pe câțiva din jertfelnicii ctitori ai scrisului și sufletului de apostol, iar peste întregul număr plutește memoria și duhul celor din a căror foc sacru a izvorit și s'a răspândit crezul mare și sfânt al dreptății integrale și veșnice a neamului nostru.

Scrisul lor, sub haină potolită, mărturisește și azi aceeași neclintită credință în triumful dreptății neamului, iar amărăciunea ce se desprinde dintre rândurile celor ce au pregătit și luptat pentru marea biruință de ieri este o blândă și totuși severă muștrare către toți cei ce propovăduesc o evanghelie falsă a naționalismului speculativ și nu combatant.

Sunt extrem de duioase amintirile primilor colaboratori, fie că sunt fragmente, fie că sunt amintiri scrise cu vervă de foc și ca momente de contribuție istorică literară și ca exemplu de ce înseamnă „îndrăsnii și veți birui”.

Nu putem face distincție între scriitorii vechi și noi înmănușiați în coloanele revistei, atât de reușită este atmosfera sufletescă și continuitatea muncii, dar nici nu putem lăsa neamănunțată fericita contribuție ce o aduc pentru scrisul și gândirea românească mâinile bărbătești și inimile românești ale conducătorilor de azi ai „Luceafărului”.

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Intemeiată la 1838 de Gheorghe Barițiu, „Gazeta Transilvaniei” dela Brașov este cel mai vechiu organ de presă din țară. Sub conducerea întemeietorului și mai târziu a Mureșenilor, ea a înscris pagini de glorie în istoria gazetăriei românești și a luptelor noastre de emancipare națională din Ardeal. Ba au fost momente, ca cel dela 1848, când condeie din toate ținuturile românești și-au dat întâlnirea în coloanele ei pentru trezirea conștiinței naționale românești de pretutindeni și pentru realizarea năzuințelor panromâne, trezite la viață de amintirea îndrăznelii precoce a viteazului vizionar, care zace în mormântul dela Turda. Aici a văzut lumina tiparului istoricul „Răsunet” a lui Andrei Mureșianu, dar tot aici, în același an al marilor răsturnări europene, s'a publicat și „Deșteptarea României”. Paginile „Gazetei” poartă numele tuturor luptelor și frământărilor românești de-a-lungul unei epoci hotărâtoare pentru soarta poporului nostru până în pragul zilei dela 1 Decembrie 1918.

După opt decenii de luptă încununată cu succes și după împlinirea idealului pe care l-a slujit neclintită tot timpul, „Gazeta Transilvaniei” obosită și sleită de puteri, cu conștiința datoriei împlinite și sub presiunea vremurilor noi se retrage, lăsând altora să ducă mai departe făclia luminii pe care a purtat-o, glorioasă, atâta vreme. În cei douăzeci de ani de după Unire, s'au

făcut mai multe încercări pentru a-i reda puterile și pentru a o înșirui în tranșeele de luptă ale noilor idealuri. Încercări, însă, zadarnice.

Ardealul din munca lui creatoare de două decenii pe ogorul culturii, s'a trezit iarăși. Între aceste gazete iat-o și veterana „Gazeta a Transilvaniei” reînviată și întărită! Parcă s'a născut acum! Parcă drapelul ei n'ar purta urmele gloanțelor din atâtea bătălii glorioase ale trecutului. În coloanele ei, de două ori la săptămână se sbate vijelios sufletul nostru întreg, purtat prin toate furtunile veacului și în ele clocotesc năzuințele noastre ale tuturor.

Sub conducerea redactorului ei — cum se intitulează cu modestie într'un colț din josul paginei din urmă d. Ion Bozdog — și cu colaborarea celorlalți redactori și redactoare, între care întâlnim și nume cu rezonanțe istorice, „Gazeta Transilvaniei” aduce număr de număr, în articole scurte, concise și cu talent scrise, probleme și gânduri din variate domenii, dar mai presus de toate printre rândurile ei palpită în permanență, flacăra marelui ideal românesc al vremii noastre.

La Brașov s'a scos din arsenalul trecutului un drapel vechiu, încărcat de glorie, dar întinerit și clocotind de dârzenie ardelenescă în lupta pe care o ducem cu toții.

(Ardealul Nr. 21)

ION COSTEA

Ziua Domnului

AGRICOLE

SILUMEA *argă*

Spațiul răsăritean va furniza mai multă cânepă.

„Cred, Doamne!”

(Ev. Marcu IX, 24).

Domnul coborî din muntele Tavorului. Acolo fu plin de slavă și lumină de sus. Cerul și pământul se înfrățise pe Tavor, prorocii vechi păreau umbre, iar Părintele ceresc vestește mărirea Fiului său iubit.

Jos, însă, la poalele Tavorului, apostolii lăsați de veghe, se sbăteau în neputință. Mulțimea era martoră sfădei încinse între cărturari și apostoli, fără putere să tămăduiască un tânăr muncit de duhuri rele.

Tânărul epileptic, cu fața palidă și înspăimântătoare, zăcea la pământ.

Ce deosebire! Sus: lumina tavorică și slava lui Dumnezeu, iar jos: suferință și cumplită boală muncind un tânăr nefericit.

Un om din mulțime, ingenunchind înaintea Lui, cu voce întreruptă, se roagă, zicând: „Stăpâne, aruncă o privire peste fiul meu. E unicul meu fiu; e stăpânit de puterea unui duh rău, și oriunde îl apucă, îl aruncă la pământ și face spume și scrănește și înțepește. Ucenicii nu l-au putut vindeca.”

„O neam necredincios și îndărătnic”, fu osânda aruncată asupra mulțimilor și apostolilor pușini credincioși.

Tânărul epileptic a fost adus în fața Domnului. „Duhul cel rău l-a scuturat îndată și căzând la pământ se muncia spumegând.”

Bietul părinte, spunea Domnului că din pruncie cade fiul său, în foc, în apă, oriunde-l apucă. „Dar de poți ceva, ajută-ne, fiindu-ți milă de noi.”

„De poți crede, îl împrumută Domnul vorba, toate sunt cu puțință celui ce crede.”

Cu ochii înlăcrămați, el strigă: „Cred, Doamne! Ajută necredinței mele.”

Fiul său s'a tămăduit. Cine n'a avut tristul prilej să vadă un epileptic căzând? Te cuprinde groaza și un sentiment de milă îți umple sufletul.

Cumplită boală mai e, Doamne, epilepsia! Fă-ți cruce când o vezi și zi: Păzește, Doamne, și pe dușmani de eal.

Dar și aici se împlineste cuvântul Scripturii: „Eu sunt Domnul Dumnezeuul tău, care răsplătesc păcatele părinților până la al treilea și patrulea neam”, căci această boală se moștenește din părinți epileptici. Adeseori alcoolismul, bolile lumești și alte păcate grele, măresc numărul celor epileptici.

Cine poate vindeca această boală? Omul? Nu! El poate numai să-i aline suferința, dar s'o vindece, nu.

„Să vindec un epileptic, scrie un medic, și mai cu seamă într-o clipă, noi știm ce înseamnă! Mult ne trebuie să-i ușurăm boala prin ajutorul unor medicamente, și suntem mulțumiți, când după luni sau ani întregi alinăm această boală, însă fără o garanție deplină.”

Se sbat și astăzi mulți, cum au încercat și apostolii la poalele Tavorului, să vindece această cumplită boală. Zădarnică le e truda. Credința, rugăciunea și postul, tămăduiește această suferință grea.

De vom avea credință ștersă, vom fi și noi neputincioși, iar dacă credința noastră va fi puternică și adâncă, vom izbuti să tămăduim această suferință.

Mai mult, de vom avea credință numai cât un grăunte de muștar, vom putea să mutăm și munții și nimic nu ne va fi cu neputință.

Credință, dar însoțită de rugăciune, cea mai frumoasă floare și podoadă a sufletului nostru. Dorul de-a ne ruga lui Dumnezeu e sădit în fiecare om, sigur, nu la fel, „după cum nici toate florile nu iubesc deopotrivă razele binefăcătoare ale soarelui. Cele mai multe se desfătează și cresc în bătaia soarelui, iar unele cresc dosite

Un Sindicat agricol la Brașov

Producția agricolă capătă din ce în ce o importanță mai mare. Agricultură care până mai ieri trecea printr-o criză de deubeșu, este chemată astăzi ca prin toate mijloacele ce-i stau la îndemână să producă tot mai mult pentru asigurarea populației civile și a armatei.

Pentru ca agricultura să corespundă noilor necesități este necesar ca agricultorii să fie mereu la curent cu toate cercetările și descoperirile științei agricole, să fie un strâns contact între dâșii și organizațiile oficiale agricole, să se unească în asociații, obști, sindicate agricole în vederea apărării intereselor lor profesionale.

Organizarea și încadrarea agricultorilor în asemenea asociațiuni profesionale denotă dela sine un nivel cultural și economic mai ridicat, o agricultură înfloritoare în regiunea respectivă.

În ce privește Țara Bârsei întâlnim o mulțime de asemenea organizațiuni, cu caracter profesional agricol dintre care unele au o vechime de peste 60 ani având o activitate foarte frumoasă.

Programul agriculturii locale datește foarte mult, acestor organizațiuni.

Cei care cunosc activitatea Reuniunii Agricole săsești, activitatea Sindicatului pentru cultura sfeclii de zahăr, Sindicatului pentru creșterea rasei de vaci Simenthal, Sindicatului pentru creșterea porcului alb de carne, Societatea pentru creșterea animalelor mici, activitatea Societăților de trerat, activitatea Sindicatului (destiințat), pentru asanarea terenurilor apătoase, asocia-

țiilor agricole „Bunii gospodari”, obștii agricole, asociațiilor de pășunat, etc., știm cât au contribuit aceste organizațiuni agricole la înflorirea agriculturii locale.

Totuși o organizație unitară care să străpungă pe toți factorii de producție agricolă nu am avut până în prezent.

În urma inițiativei luate de curând de Camera Agricolă, ne găsim pe punctul de a avea la Brașov, un sindicat agricol, constituit din cei mai buni agricultori hotărâți să dea un nou impuls agriculturii locale.

Prin afilierea acestui Sindicat la Uniunea Sindicatelor Agricole, vieța agricolă brașoveană va avea un strâns contact cu Bucureștiul aducând aci o vastă experiență și o prețioasă contribuție în apărarea intereselor profesionale a tuturor agricultorilor.

Sindicatul Agricol din Brașov, va fi în același timp puntea de legătură între agricultorii și oficialitatea locală, sprijinind și traducând în practică strădaniile acestora pentru promovarea agriculturii și dezvoltarea gospodăriei agricole.

Interesul personal arătat acestei noi asociațiuni de către Domnul Ministru al Agriculturii și Domeniilor emeritul agricultor Aurelian Pană și primul colaborator Domnul Secretar General al Ministerului A. Frunzănescu, formează chezașia că acest Sindicat va reuși în înlăptuirea programului ce și-a propus.

Ion Hoge
Inginer Agronom

Cum trebuie pregătită marmelada de măceșe

(rosa canina *)

ca să folosească sănătății și alimentațiunii

La pregătirea marmeladei de măceșe este a se proceda cât mai scurt posibil, evitându-se fermentațiunea, înfierbântarea, contactul cu aerul, cu metalele și cu apă rece, fiindcă acestea sunt dușmanii cei mai primejdioși ai vitaminei C. Pentru acest motiv carnea fructelor stoarse prin presă să nu ajungă în contact cu aerul decât cel mai scurt timp posibil, să nu vină în atingere nici cu metale și nici cu apă rece.

Fiindcă se pretinde a proceda cât mai scurt, apa se pune la foc să fiarbă mai dinainte (adică la timp) și când fierbe se pun în ea măceșele pe care le-am spălat — mai înainte — cu apă fierbinte și se lasă să fiarbă 10—15 minute și nu mai mult. La cantitatea de 2 și jumătate kg. fructe se iau 2 litri de apă. Din mai multe motive, se recomandă a nu fierbe dintr'odată o cantitate mai mare de 2½ kg. fructe. La fiert se vor întrebuița numai vase bine smălțuite (email) fără niciun de-

fect, eventual vase rezistente de sticlă sau de pământ.

Fructele le fierbem până au devenit moi și pe urmă cu apă în care au fiert vor fi date prin o sită de păr (nu de metal). Sâmburii ce rămân se usucă și se pot întrebuița la pregătirea de ceai.

Carnea fructelor date prin sită se pune repede în presa de stors (d. ex. presa Alexanderwerk ce este special amenajată pentru stors) și astfel vom obține de o parte: carne pură de fructe și de altă parte un lichid pur. Se vor cântări deosebit atât carnea de fructe cât și lichidul. Lichidul amestecându-l cu zahăr în proporția de 1 și jumătate kg. zahăr la 2 și jumătate kg. lichid, se pune la foc să fiarbă încetinel cu mare îngrijire mestecând în continuu (fără întrerupere). În momentul când a evaporat un sfert din acest lichid se adaugă la el și carnea de fructe, fierbându-se din nou scurt timp această compoziție încă odată. Pe urmă se pune marmelada gata în borcane de pământ smălțuite sau în borcane de sticlă încălzite mai înainte. Cele mai bune și mai igienice borcane sunt cele din pământ smălțuit (faiantă).

Dacă dispunem de un spațiu răcoros și bine svântat cu o temperatură constantă de puține grade deasupra lui zero, ca să putem păstra acolo toate borcanele, ajunge dacă le legăm bine — după ce s'au răcit — cu hârtie de pergament, eventual cu celofan. În caz contrar, când nu dispunem de spațiul

*) Măceșul (rosa canina) are mai multe varietăți. Două din acestea merita să fie menționate la acest loc. 1. Rosa rugosa cu fructele mari și din a est motiv spornică la recoltare. Sezonul de înflorire și recoltare ține mai multe luni. Un unic fruct este dozat cu C tot atât de bine ca și o portocală mică. 2. Rosa acicularis, despre care se poate spune că are cel mai înalt procent de vitamină C. Rezultatul recoltei la diferitele soiuri de măceșe oscilează între 2—6 kg. de un arbust.

În statistica producției mondiale de cânepă din 1938, spațiul răsăritean figurează cu 654.000 de tone fibre de cânepă, din care 546.000 de tone au fost produse în regiunea Wilna și Rusia Albă. Spațiul răsăritean cu cele 2.000.000 de hectare cultivate este cea mai importantă regiune pentru cultura cânepii și în același timp furnizează fibrele de cea mai bună calitate. Această regiune se află azi în întregime sub stăpânire germană, astfel că ea va putea fi cultivată mai departe. În același timp se proiectează mărirea spațiului destinat cânepii din Guvernământul General dela 10.000 la 30.000 de hectare. Odată cu mărirea suprafețelor se va urmări și îmbunătățirea și mărirea producției prin distribuirea semințelor și încurajarea producătorilor. Se știe că mulțumită metodelor puse în practică în vechiul Reich, azi se obțin pe hectar 12 chintale de fibre de cânepă față de cele 5 până la 9 chintale din spațiul răsăritean. Se proiectează deasemenea ridicarea unui mare număr de topitoare noi, unde se vor aplica noile metode chimice, care au dat în Germania rezultate atât de bune.

Producție de lână de 300 de ori mai mare.

Ce rezultate bune poate aduce creșterea rațională a oilor, o dovedește faptul că încurajarea creșterii oilor de către Oficiul de aprovizionare al Reichului în valea Dunării a permis dela 1938 o mărire de 300 de ori mai mare a producției de lână. Această creștere de necrezut a fost posibilă prin aducerea în regiunea Dunării a unor reproducători de rasă, cum ar fi de pildă merinos, care a contribuit la ameliorarea rasei oilor. În același timp s'a îmbunătățit și calitatea lânii. În 1938 toată producția se rezuma aproape exclusiv la lână țărănească, iar azi din această calitate nu se mai produce decât aproximativ 10%, restul fiind lână de cea mai bună calitate.

O comisie pentru combaterea reumatismului.

La Berlin s'au pus bazele „Comisiei Reichului pentru combaterea reumatismului”. D-l dr. Conti, șeful sănătății Reichului a numit pe prof. dr. Gerone din Wiesbaden ca președinte al acestei comisii. Cu elaborarea măsurilor ce urmează să fie luate au fost însărcinați profesorii Hochrein din Lipsca și Vogt din Breslau.

Citiți cel mai vechiu ziar
Gazeta Transilvaniei

potrivit — pentru a evita o eventuală fermentație și alte desavantajii ce rezultă din cauza lipsei de spațiu potrivit — se recomandă a acoperi marmelada pusă în borcane de pământ smălțuite sau eventual în borcane de sticlă de îndată ce s'a răcit, cu un strat de zahăr pisat fin în grosime de un centimetru. În cazul când marmelada — din cauză că conține prea multă apă — ar rămâne prea lichidă — și stratul de zahăr ar scădea, se va acoperi mai întâi cu o hârtie de pergament, în mărime potrivită, ce a fost (îmbibată) mu ată scurt în alcool curat.

Din marmelada aceasta adulții iau câte o lingură la zi, copiii câte o linguriță, iar femeile gravide și care alăptează câte două lingurițe la zi. În tot cazul se presupune un fond de sănătate bine conservată și o alimentație cât mai rațională posibilă.

Cu marmelada de măceșe pregătită după rețeta indicată aci, ce se poate numi adevărată medicină — dozată fiind cu 200—375 unități de vitamina C — s'au obținut ani de zile cele mai excelente rezultate în tratamentul bolnavilor la câteva mari spitale din Germania.

Adevărata față a sectarismului

de Pr. Alex. Florea-Vlădeni

De o vreme încoace se pune tot mai insistent în discuție problema sectarismului. După lichidarea deșanțării politice, această problemă mai chină sufletul națiunii, deci se impune imediată ei rezolvare.

Unitatea de vederi a unui neam, care frământă azi toate virtuțile sale pentru epoca de aur a patriei, nu poate tolera un vierme care îi macină în ascuns vieța.

Unitatea de ideal și de credință sunt temeliiile care asigură neamului gloria în aceste timpuri de răscruce între apusuri și răsărituri. Și sectarismul tocmai aceste temelii le subminează și prin opera lui de anarhie religioasă menține și actul de trădare pentru idealurile naționale.

Cu predicatori străini, sau vânduți străinilor, cu limbă și caractere sufletești departe de simțirea și înțelegerea cinstită a neamului, susțin pe căi piezișe o continuă ațătare și controverse, care necinstesc cuvântul adevărat al Scripturii și legilor țării.

Ca orice lucrare ce se face în ascuns, cu toate declarațiile ușoare ale unor „căpetenii“, caută să pervertească mințile celor mai slabi cu fel și fel de închipiri biblice necontrolabile, ca apoi folosindu-le slaba lor judecată să-i arunce în viecea desorientați, fără nicio legătură organică cu neamul și gata la toate trădăriile.

Cititorii noștri cunosc pe mulți din acești sectari, de diferite feluri: Babuști, Adventiști, de Sâmbăta, de Dumineca, Studenți în Biblie etc. care nu se pot înțelege unii cu alții nici asupra cuvântului Scripturii, care pentru toți este unul, și nici față de poruncile țării care, așa cum este în zilele noastre la o mare încercare, își cheamă fiii să fie una atât la ogoare cât și la arme.

Pentru a desvălui marea lor rătăcire religioasă prin explicarea minciunoasă a Sf. Scripturi, nu este acum destul loc aci.

De astădată mă leg de năravul lor care aduce mare rău țării tocmai când toți fiii sunt chemați să fie cu mâna pe armă, să apere creștinătatea, ogorul și țara.

Ei sunt împotriva armatei și deci nu vor să slujească cu convingere în ea. Având în inimă cuvântul predicatorilor străini care toți le-au propovăduit un creștinism „internațional“ mai presus de popoare și în afară de țări, socotesc că pentru ei o țară în timp de pace este o grădină unde să-și facă de cap cu o falsă evlavie iar în timp de războiu este o vitregă care te trimite cu „arme ucigătoare să omori și să fii omorât“.

Am urmărit în deaproape atitudinea tinerilor sectari față de armată și am găsit că toți au uzat de toate mijloacele să rămână la „P. S.“.

Ce s'ar fi întâmplat dacă toți ar fi fost sectari? Ar fi fost luptători „selectivi“ ca în țările unde știm că este patria sectarismului. Cei ce din întâmplare au ajuns pe front s'au aciuiat cam pe la coadă, sau, fiind în primele linii, au trădat.

Din cazurile multiple găsite de serviciul militar al clerului desvălui ca dovadă una văzută de mine.

În 14 Iulie, anul trecut, unitatea noastră ajunsese la Cobălțeni-Basarabia.

Gata să trecem Nistrul înduram bătaia tunurilor rusești care stăruiau să ne fie pe loc. Dimineața am fost chemat urgent pe pozițiile înaintate ale batalionului, pentru că „un sectar baptist își descărcase arma în picior ca să nu lupte mai departe“. Am slujit și vorbit pe fiecare poziție în parte. Bravii noștri ostași erau atât de scandalizați de gestul de trădare al ticălosului încât au cerut să fie cât mai aspru pedepsiți. Au desvăluit toată atitudinea și activitatea lui de când era în unitate și l-au auzit adeseori spunând că „nu se cuvine să lupti“.

Vor jubila poate celelalte secte că acesta a fost baptist, dar să se înțeleagă că, toate sunt născute din același tată al neascultării și oricât în „programul lor afișat“ se pun cu „loialitate“ la dispoziția țării, cazurile concrete de trădare desvăluie adevărata față a acțiunii lor.

În falsa lor cucernicie militează pentru o pace biblică între popoare. Chiar împotriva războiului de apărare. „Pleacă capul în fața celui ce vrea să te lovească“ ceea ce în interpretarea predicatorului străin de neam însemnează „ca lanțul să-ți fie mai ușor“.

Pierduți în rătălmăcirea Sf. Scripturi nu citească Luca 14. v. 31; „Care împărat când merge să se bată în războiu cu altul, nu stă mai întâi să se sfătuiască dacă va putea merge cu zece mii de oameni înaintea celui ce vine împotriva lui cu douăzeci de mii?“

Dacă în relațiile lor cu ceilalți conviețuitori nu sunt cu prea multă dragoste — îi vedem noi adesea — nici în comunitățile lor nu stăpânește duhul dragostei și al grăirii de bine. Nu sunt prin fapta lor oamenii păcii și nici a unei conviețuiri fără patimi și fără ură. În privirile lor citești o încăpăținare și pătimire sufletească caracteristică intriganților. Mereu pândesc ceva și sunt gata la controversă.

Această ocultă a sectelor, cineva o numea francmasonerie populară, este ca o punte de descălecare a dușmanilor în mijlocul frontului nostru intern.

Deci atențiune la dușmanul din casă. Azi biserica își are credincioșii ei care își dau sângele pe meleaguri îndepărtate, pentru cruce și pentru Evanghelle, convingși și în fața morții că-și fac cea mai sfântă datorie pentru lege și pentru țară. În astfel de suflete ea își are temelii veșnice în cât nici porțile iadului nu o vor birui.

Germenele bolii să-l scoatem din orice parte a ființei noastre ca nu făcându-se stăpân el în trupul nostru să ne răpună.

In loc de polemică

În legătură cu articolul Păr. Nic. Bârsan „Școala Sectară Stupinii Brașovului“ — apărut în nr. 55 al gazetei noastre am primit o întâmpinare extrem de lungă a d-lui Director al Institutului Biblic.

Conținutul întâmpinării este o polemică personală cu autorul articolului. Tonul și întreg răspunsul dovedește prea puțin calm și spirit biblic.

Este mai curând o invectivă personală. Noi suntem contra a tot ce nu este adevăr și manieră civilizată în scris, cu atât mai puțin ne facem coloanele teren de discuții supărătoare.

Cei câțiva membri ai institutului — profesori și elevi — prezenți pe câmpul de războiu — 23 în total — nu pot îndreptăți pe nimeni să fie sgâlțâită unitatea de credință a unui neam întreg.

Serviciul Sanitar al Municipiului Brașov

Nr. 1752/1942 din 24 Iulie 1942.

Publicație de licitație

Se aduce la cunoștință publică, că în ziua de Marți 11 August c., se vor ține la Serviciul Sanitar al Municipiului Brașov, Strada Hirscher No. 1, licitațiunile publice (tratare prin bună învoială) pentru următoarele lucrări la Spitalul nou de boli contagioase din Brașov, Str. Hirscher No. 1:

1. La ora 9 ascensorul în valoare de cca 1.200.000.

2. La ora 9.30 impreimularea, în valoare de cca. 250.000.

3. La orele 10 înlocuirea a 6 ferestre, valoarea lei 150.000.

Garanția provizorie este de 5% din valoarea ofertelor.

Catetul de sarcini și devizele se pot vedea în fiecare zi de lucru la Serviciul Sanitar al Municipiului Brașov, Str. Hirscher No 1, între orele 11—13.

Medic Primar al Municipiului,

Dr. Ulpiu Ștefan.

CITIȚI

Gazeta Transilvaniei

Primăria Municipiului Brașov

No. 23.818 1942
Serviciul ad-tiv

Publicațiune

În conformitate cu Legea Nr. 534 apărută în Mon. Of. Nr. 169 1942, toți cetățenii români majori, locuitori în Brașov, înscrși în registrul de naționalitate al comunelor din Transilvania de Nord și Dobrogea de Sud, care nu pot face dovada naționalității române cu certificat de naționalitate eliberat de primăriile respective, sunt invitați a se prezenta la Primăria Municipiului (Biroul cetățeniei) clădirea I, etaj II, camera 32, până la data de 22 August 1942, pentru a completa formularele de declarațiuni, pe baza cărora li se va constata naționalitatea (cetățenia) română și elibera la timpul său certificatul doveditor.

Brașov, 28 Iulie 1942.

p. Primar,
Dr. Sever Pop

Secretar General,
Dr. V. Voicu

Primăria Municipiului Brașov
Oficiul de Ocrotire

Nr. 22169 1942.

PUBLICAȚIUNE

Toți invalizii, văduvele și orfanii din războiul trecut și actual, sunt rugați a se prezenta de urgență la Oficiul de Ocrotire din Piața Libertății 28, între orele 11—13, în vederea aprovizionării cu lemne de foc.

Brașov, la 16 Iunie 1942.

p. Primar: Dr. S. Pop. p. Secretar General: Dr. Oct. Merț.

DE PESTE 100 ANI

IN SERVICIUL VINICULTUREI

NECTAR MOT

P E S T E T O T

Cinema „Astra“

De la 30 iulie va rula filmul

CARNAVAL

CU:

CARIN HARDT

ȘI

HANS NIELSEN

REGIA: H. SCHWEIKART

MEMORANDUM

Peste 3 zile!

începe și va continua toată luna, tragerea cea mare a clasei a V-a când se distribuie:

174.850.000 LEI

în afară de premiile de consolare în valoare de **10.000.000** LEI

Tragerea CLASEI A 5-A

LOTERIA DE STAT PE CLASE

Informațiuni

Abonamente de sprijin

„Un prieten al Gazetei
Transilvaniei“ Lei 1000

Schimbări în conducerea Institutelor de învățământ din Brașov

Academia Comercială: D-l Dr. Pavel Roșca, rectorul Academiei Comerciale a demisionat din înaltul post, după ce a reușit să asigure buna funcționare a Academiei în cele mai grele vremuri de pribegie și cutremurări interioare ale Instituției. A organizat căminele și cantina studentescă așa că locul d-sale va fi greu de suplinit.

Cu girarea Rectoratului a fost încredințat d-l prof. Victor Jinga.

Prin încredințarea dată d-sale, ca fost elev al liceului comercial „A. Bârseanu“, suntem siguri că acest liceu nu va trebui să-și părăsească propriul local, nici să sufere nimic în organizarea și funcționarea sa.

Sunt atâtea soluții posibile cu așezarea Academiei, iar despre d-l Jinga nu se poate presupune că nu ar avea toată sollicitudinea pentru „alma mater“ căreia îi este recunoscător.

Învățământul primar: Ministerul Culturii Naționale prin decizia Nr. 151485/942 a dispus următoarele:

D-l Buzea Niță, inspector școlar de control și îndrumare la județul Brașov, se trece ca inspector școlar al județului Brașov, în locul D-lui Radocea Ion, numit inspector școlar pentru învățământul particular prin decizia Nr. 120813/942.

D-l Vicol Dumitru, inspector de cancelarie, se numește inspector școlar de îndrumare și control la județul Brașov, în locul d-lui Buzea Niță.

D-l Suteu Victor, învățător gr. I., refugiat din orașul Bistrița-Năsăud, utilizat acum la școala primară de băieți Nr. 11. din Brașov, se numește subinspector de cancelarie la Inspectoratul școlar Brașov, în locul d-lui Vicol D.

D-l Vasile Iacob, inv. gr. I la școala primară mixtă Nr. 3 din Brașov, se numește subinspector de control la plasa Săcele din județul Brașov, în postul vacant prin rechemarea la catedră a d-lui Zamfir Nicolae.

Toate mișcărilor de personal arătate mai sus, se fac pe ziua de 1 August 1942.

Parastas pentru funcționarii Ministerului Muncii

Duminecă, 2 August, orele 11 jum. se va ține în biserica Sf. Adormiri din Cetate, parastasul pentru pomenirea, slăvirea și odihna sufletelor funcționarilor din serviciile și instituțiile Ministerului Muncii, care au murit luptând vitejește în războiul de reîntregire al neamului.

Procurarea registrului de control unic

Se aduce la cunoștința tuturor contribuabililor, obligați a conduce registrul de control unic, conform Decretului Lege din 1 Aprilie 1942, că aceste registre se pot cumpăra dela toate percepțiile de circumscripție din oraș și județ.

Cererea pentru eliberarea registrului se face pe formularele ce se găsesc la fiecare percepție.

Citiți
„Gazeta Transilvaniei“

Cronica Războiului

In ceasuri grele se leagă adevăratele prietenii

de **Mardare Mateescu**

Acolo, în îndepărtatul Răsărit, pe câmpiile peste care plutește atmosfera de adevărat apocalips, în bubuitul tunului, în sbârnuitul infernal al avioanelor, în gemetele celor ce-și dau sfârșitul, acolo se plămădește o prietenie adevărată care va lega lumea cea nouă, adevărata lume care va impune respectul dreptății și înălțarea celui umilit de nedreptate...

Cei care astăzi poartă lupta cu prețul vieții și sacrificiul sângelui, numai ei au putut asculta vocile neauzite ale pământului căci numai ei s'au împărțit din dragostea și fanatismul iubirei de patrie, iar în clipa de răgaz, dintre două atacuri, tăcerea picură numai pe creștetele lor cuminecarea cerului din acărui imensitate coboară binecuvântarea lui Hristos Dumnezeu închegând astfel prietenia care va da mâne roade și mai bogate.

Crâmpeii de vis, măreț cât un ideal, se transformă în realitate pe măsură ce timpul împletit cu biruințe ridică tot mai sus pe cei care cu arma în mână luptă fără frică de moarte și mor visând la realizarea unui dor... dorul Românilor de pretutindeni...

Iată pentru ce orice gând frumos, orice manifestație de prietenie pentru țara noastră și poporul românesc înseamnă nu numai recunoștință pentru jertfa și sacrificiul armatei române ci și recunoașterea unor drepturi pentru care luptă.

O astfel de recunoaștere se desprinde din manifestația de prietenie româno-germană, prietenie care „este expresia instinctului geografic și mărturia sângelui în fața vieții; voința de apărare a civilizației și a tradiției noastre“ a spus primul ministru al țării. Aceste cuvinte definesc în chipul cel mai cuprinzător temeiurile prieteniei noastre cu poporul german, temeiuri care sunt atât de profunde, încât ele se impun oricărei minți luminate care vede în lupta de azi însăși existența ființei noastre naționale.

Nu sunt vremurile sub om, ci bietul om sub vremuri. Nicio dată ca acum nu înțelegem mai bine tâlcul acestor cuvinte, rostite cu secole în urmă de cel mai de seamă cronicar moldovean. Timpurile de azi impun o prietenie sinceră și curată între cele două popoare ce luptă umăr la umăr pentru salvarea continentului și valorificarea drepturilor naționale.

Prietenia legată pe frontul de luptă este mai durabilă decât orice frază meșteșugit rostită, iar scli-pirea ochilor ce se întâlnesc în întinericul tranșelor chemându-se cât mai aproape pentru ca apoi, într'un iureș năvalnic, să pornească

Situația pe fronturi

În vâltoarea războiului pe care armatele Axei sunt hotărâte să-l ducă până la biruința finală, anumite posturi de radio au transmis știrea că Finlanda este dispusă să se retragă din războiu cu ajutorul nord-americanilor. Față de

la luptă pe viață și pe moarte, acele clipe de uriașă încordare spre biruința finală, nu vor putea fi șterse de niciun alt eveniment ce s'a desfășurat sau se va desfășura sub lumina orbitoare a luptelor din sălile de recepție...

...Iar cândva, atunci când luptătorii de azi se vor găsi în timp de pace, ei nu vor uita niciodată legământul de frățietate ce și l-au jurat în fața morții. O parte din sufletul lor va fi luminat de flacăra biruinței pentru care au luptat și mulțumirea nu va fi întreagă dacă acea biruință nu va aduce deplina mulțumire în sufletele camarazilor care au contribuit la strălucirea ei. Va fi un proces al conștiinței care va frământa ființa celui care nu și-a respectat jurământul și nici chiar în mormânt nu-l va însoți liniștea pe care a dorit-o în viață și pentru care a luptat.

Frățietatea de mâne va fi cu atât mai puternică cu cât: „lupta pe care o ducem azi este atât de gigantică, încât noi, cei care stăm în mijlocul evenimentelor, nici n'o putem înțelege în toată întinderea ei. Acest războiu este unic în istoria mondială. Este lupta dusă pentru cultura germanică și romanică, pentru eliberarea de bolșevismul răsăritean și dictatul de secole al unui popor egoist și brutal care nu s'a dat înapoi dela nicio faptă rușinoasă și care trece peste cadavre de popoare când e vorba de interesul său propriu. Noi vom termina victorioși această luptă și vom dura o Europă a libertății și a dreptății sociale“, a spus ministrul Germaniei la București.

Lupta noastră de astăzi, „nu este numai ca să ducem o luptă negativă. Noi luptăm în același timp pentru ca mâne să ne putem realiza credințele și drepturile în Europa de credință și de dreptate. Pentru că avem convingerea că nu Europa asiatică poate deveni stăpâna continentului, ci continentul nostru trăiește și va putea să trăiască mâne biruind și stăpânind Europa răsăritului. De aceea lupta noastră este o luptă de apărare și a civilizației de mâne, nu numai a instinctului de viață de astăzi“, a spus printre altele șeful guvernului nostru d-l prof. Mihai Antonescu.

Se cade să credem în tăria acelei convingeri pentru că numai astfel cuvântul de „luptă“ va fi înlocuit cu cel de „biruință“ și numai astfel nedreptatea socială va fi răsturnată de voința românească, dornică de un făgaș adevărat pe care să se îndrepte popoarele în drumul lor natural spre culmile unei vieți ferite de asupri și de nedreptăți.

această știre guvernul finlandez a precizat că atitudinea Finlandei va fi schimbata și că ea va lupta din toate puterile pentru nimicirea unui dușman care s'a năpustit asupra pământului și poporului finlandez cu gândul de a

nimici un popor pașnic și muncitor.

De altfel nici nu mai era nevoie de această precizare deoarece armata finlandeză mășăluște tot mai victorioasă împotriva dușmanului dela Răsărit.

Pe frontul susținut de armatele germano-române și slovace se desfășoară acum următoarele operațiuni de mare amploare. Prima este pe linia Voronej—Kursk, unde bolșevicii ca toate atacurile lor puternice nu pot să coordoneze o adevărată ofensivă deoarece forțele generalului Jukow, nu sunt prea însemnate; a doua la Sud de Voronej și pe Donul mijlociu, unde luptele au scăzut din intensitate și unde trupele germane au trei capete de pod: Liski, Pavlovsk și Voronej. În cotul Donului se desfășoară violente dueli de artilerie pe ambele maluri ale fluviului în timp ce armatele germane se pregătesc în vederea luptelor pentru Stalingrad. Armatele germane bombardează neîncetat trupele sovietice concentrate între Don și Volga; a treia, regiunea Donului inferior, unde Germanii au ajuns să facă joncțiunea flancului stâng al trupelor care se găsesc la Sudul fluviului, cu flancul drept care se găsește în fața Stalingradului. Între Kotelnikovo și golful Kagalnik, Germanii continuă să lărgească cele cinci sau șase capete de pod în vederea stabilirii unui front continuu dela Rostov până în regiunea Stalingrad. În sectorul Rostov, trupele germane care au atins Vineri localitatea Bataisk, și-au continuat înaintarea. După ocuparea Rostovului se putea crede că mareșalul Timoșcenco va încerca să stabilească o linie solidă de apărare pe cursul inferior al Donului. Acest plan însă s'a năruit căci trupele germane au trecut fluviul în mai multe puncte. Deci înaintarea spre Sud, spre Kuban și Caucaz începe și această înaintare se presupune a fi foarte greu de oprit deoarece nu mai există niciun obstacol natural între Don și Caucazul propriu zis, iar armata bolșevică de sub comanda mareșalului Timoșcenco nu a reușit să opună rezistență eficientă la Don, acolo unde era mai ușor să o facă. Nu rămâne decât o retragere până în regiunea muntoasă a Caucazului. Înaintarea germană pare a se face de-a-lungul căii ferate și conductei care duce în primul rând la Krasnodar, capitala Kubanului. Lupta se desfășoară în acest moment pe Donul inferior. Începutul celei de a cincea săptămâni a ofensivei germane îi pune pe cei doi adversari în aceeași situație ca și în mijlocul lunii Septembrie din anul trecut! Cea de a patra operațiune este a unei părți din armata germană care urmărește să dispună de cât mai multe capete de pod pe malul de Sud al Donului. Primele capete de pod se găsesc la Est de Rostov, iar alte două între Timiliansk și Rostov. Lupte înverșunate în care aviația joacă un rol important se desfășoară pe întreaga întindere a fluviului între Azov și Timilianskaia. Natural mareșalul von Bock va căuta să exploateze cât mai repede rezultatele obținute până acum. Deocamdată unitățile blindate germane, precum și cele motorizate, pot înainta spre Sud pentru a atinge calea ferată Krasnodar—Stalingrad, iar de aici spre Sud-Vest, în direcția Maikop, sau spre Nord-Est pentru a ataca din flanc forțele de apărare sovietice dintre Don și Stalingrad. De sigur mișcările de trupe analizate de noi se vor deslănțui simultan îndată ce forțele care au trecut Donul vor fi socotite suficiente. Deocamdată criza de carburanți a început să se arate ca un prim efect al tăierii legăturilor de comunicație între Caucazia și restul Rusiei.

Redactor responsabil
ION BOZDOG